

JUSTITSMINISTERIET

Civilafdelingen

Folketinget
Grønlandsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 28. september 2015
Kontor: Nordatlantenheden
Sagsbeh: Anders Aagaard
Sagsnr.: 2015-0032/09-0007
Dok.: 1721190

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 17 (Alm. del), som Folketingets Grønlandsudvalg har stillet til justitsministeren den 7. september 2015. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Aaja Chemnitz Larsen (IA).

Søren Pind

/

Anders Aagaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 17 (Alm. del) fra Folketingets Grønlandsudvalg:

”Da Grønland ikke er en del af EU, vil eventuel afskaffelse af retsforbeholdet ved folkeafstemningen i Danmark i udgangspunktet have en begrænset betydning for Grønland. Imidlertid er Grønland en del af det danske rigsfællesskab, og i den sammenhæng bedes ministeren redegøre for, hvilke konsekvenser en eventuel afskaffelse af retsforbeholdet vil have for Grønland.”

Svar:

1. Den 10. december 2014 indgik Socialdemokraterne, Venstre, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti ”Aftale om Danmark i Europol”. Aftalepartierne indgik endvidere den 17. marts 2015 ”Aftale om tilvalg af retsakter på området for retlige og indre anliggender”. Aftalepartierne er med disse aftaler enige om at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, og at Danmark – hvis resultatet af folkeafstemningen bliver et ja til omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning – skal tilvælge de i aftalen af 17. marts 2015 nærmere angivne 22 eksisterende EU-retsakter samt den kommende forordning om Europol.

Det fremgår derudover af den politiske aftale af 10. december 2014 om Danmark i Europol, at Danmark på området for asyl og indvandring ønsker at tilvælge de retsakter, hvor Danmark i dag har parallelaftaler med EU, dvs. henholdsvis Dublin III-forordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 604/2013 af 26. juni 2013) og Eurodac-forordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 603/2013 af 26. juni 2013) med henblik på fortsat dansk deltagelse. Danmark har herudover to parallelaftaler på det civilretlige område om henholdsvis Bruxelles I-forordningen (Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000) og forkyndelsesforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1393/2007 af 13. november 2007).

Hertil kommer, at det følger af tilvalgsordningen, at alle de Schengen-retsakter, der er vedtaget forud for en eventuel omdannelse af forbeholdet til en tilvalgsordning, automatisk vil blive anset for tilvalgt af Danmark, hvis retsforbeholdet bliver omdannet til en tilvalgsordning.

For en nærmere gennemgang af tilvalgsordningen og de nævnte retsakter henvises til regeringsanalysen ”Samarbejdet om retlige og indre anliggender”, der blev offentliggjort i marts 2015. Redegørelsen findes på Uden-

rigsministeriets hjemmeside (www.um.dk) såvel som på Justitsministeriets hjemmeside (www.jm.dk).

2. Grønland blev som en del af Danmark medlem af EF ved Danmarks indtræden i EF i 1973. Det grønlandske hjemmestyre blev indført i 1979. Efter en vejledende folkeafstemning valgte Grønland at træde ud af EF med virkning fra den 1. februar 1985. Grønland fik ved udtrædelsen en særlig fiskeriordning med EU og er herudover optaget som et af de såkaldte oversøiske lande og territorier, der har handels- og associeringsaftaler (særlige forbindelser) med EU.

Efter Lissabon-traktaten er Grønlands stilling nu beskrevet i artikel 355, stk. 2, i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF). Heraf fremgår følgende:

”På de oversøiske lande og territorier, der er opregnet i listen i bilag II, anvendes den særlige associeringsordning, som er nærmere fastlagt i fjerde del” (Grønland er opført på bilag II).

Protokollen om den særlige ordning for Grønland er – med en mindre teknisk tilpasning – opretholdt også efter Lissabon-traktaten. Den særlige bestemmelse om Grønland er videreført i TEUF artikel 204 om Grønlands stilling i forhold til traktatens regler om de oversøiske lande og territoriers associering til EU.

For en nærmere beskrivelse af Grønlands stilling i forhold til EU henvises til Udenrigsministeriets redegørelse af 29. marts 2005 om konsekvenserne for Færøerne og Grønland af forfatningstraktaten.

3. Udenrigsministeriet har den 1. september 2015 sendt udkast til Forslag til Lov om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning i offentlig høring. Udkastet til lovforslag findes på www.høringsportalen.dk.

Formålet med lovforslaget er at gøre det muligt for Danmark at omdanne det nuværende retsforbehold til en tilvalgsordning. En sådan omdannelse ændrer ikke på udgangspunktet om, at Danmark ikke deltager i – og ikke bliver bundet af – retsakter, der vedtages med hjemmel i traktatens afsnit om retlige og indre anliggender (TEUF's tredje del, afsnit V). Omdannelsen til en tilvalgsordning indebærer derimod som noget nyt, at Danmark – sag for sag – får ret til at træffe beslutning om at deltage i samarbejdet om den pågældende retsakt mv.

4. En eventuel omdannelse af det danske retsforbehold til en tilvalgsordning vil ikke i sig selv have konsekvenser for Grønland. Heller ikke det forhold, at Danmark i medfør af tilvalgsordningen tilvælger de EU-retsakter, der fremgår af ovennævnte politiske aftaler, forventes at ville have nogen umiddelbare konsekvenser for Grønland.

Som det fremgår af ovennævnte regeringsanalyse, vil et eventuelt tilvalg af EU-retsakterne nødvendiggøre en række ændringer af dansk lovgivning. Det bemærkes i den forbindelse, at danske love om gennemførelse/ anvendelse af EU-retsakter, der måtte blive tilvalgt efter en eventuel omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning, og som vedrører et rigsansliggende, ikke vil blive sat i kraft for Grønland, uden at spørgsmålet om ikraftsættelse af lovgivningen – i overensstemmelse med almindelig praksis for ikraftsættelse af lovgivning for Grønland – har været forelagt Grønland.

Skal indholdet af et direktiv have virkning for Grønland, kan dette ske ved, at den danske lovgivning, som implementerer direktivet i dansk ret, gøres gældende eller sættes i kraft for Grønland. Skal indholdet af en forordning have virkning for Grønland, kan dette ske ved, at der gennemføres en særlig lov for Grønland med samme indhold som forordningen.

For en nærmere beskrivelse af proceduren for ikraftsættelse af lovgivning for Grønland henvises til Statsministeriets vejledning nr. 58 af 2. juli 2012 om ministeriers behandling af sager vedrørende Grønland.

Hvis en dansk lov i sin helhed ophæves som følge af en EU-retsakt, kan der være behov for at sikre, at retstilstanden i Grønland ikke påvirkes heraf. Dette kan ske gennem Folketingets vedtagelse af love, der udelukkende gælder for Grønland.

Endelig skal det bemærkes, at ikraftsættelse af lovgivning vedrørende EU-regler for Grønland som udgangspunkt kun har effekt internt i den danske retsorden. Grønland får således ikke nogen gensidige rettigheder eller forpligtelser i forhold til EU eller EU's medlemsstater, medmindre der indgås specifikke aftaler herom.